

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO   NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM
HỌC VIỆN NGÂN HÀNG

NGUYỄN THỊ HÒA

THANH TRA, GIÁM SÁT TRÊN CƠ SỞ RỦI RO
CỦA NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM ĐỐI VỚI
CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG – THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2019

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO   NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM
HỌC VIỆN NGÂN HÀNG

NGUYỄN THỊ HÒA

THANH TRA, GIÁM SÁT TRÊN CƠ SỞ RỦI RO
CỦA NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM ĐỐI VỚI
CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG – THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

Chuyên ngành: Tài chính - Ngân hàng

Mã ngành: 9 34 02 01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học:

Hướng dẫn 1: PGS.TS. NGUYỄN KIM ANH

Hướng dẫn 2: PGS.TS. ĐỖ THỊ KIM HẢO

HÀ NỘI – 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, tài liệu nêu trong luận án có nguồn gốc rõ ràng và được trích dẫn đúng quy định. Các kết quả nghiên cứu trong luận án do tôi tự tìm hiểu, phân tích một cách trung thực, khách quan và phù hợp với thực tiễn. Các kết quả này chưa từng được công bố trong bất kỳ nghiên cứu của tác giả nào khác.

Hà Nội, ngày   tháng   năm 2019

Tác giả

Nguyễn Thị Hòa

LỜI CẢM ƠN

Đầu tiên, tôi xin cảm ơn các nhà khoa học, các chuyên gia của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, Học viện Ngân hàng và đặc biệt là Ban Giám đốc Học viện cùng các đồng nghiệp đã luôn quan tâm và tạo mọi điều kiện trong quá trình học tập, nghiên cứu giúp tác giả hoàn thành luận án.

Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn đến Khoa Sau đại học cùng các thầy cô tham gia giảng dạy chương trình nghiên cứu sinh. Những kiến thức, phương pháp nghiên cứu được tiếp thu từ các thầy cô là hành trang quan trọng giúp tác giả thực hiện nghiên cứu.

Tôi xin gửi lời tri ân sâu sắc đến hai nhà hướng dẫn khoa học cho tác giả là PGS.TS.Nguyễn Kim Anh và PGS.TS.Đỗ Thị Kim Hào đã nhiệt tình hướng dẫn, động viên, chia sẻ và giúp đỡ tác giả trong quá trình tìm tài liệu, thông tin và thực hiện điều tra khảo sát. Các định hướng đúng đắn cùng sự chỉ bảo tận tâm của thầy và cô đã giúp tác giả hoàn thành luận án.

Trân trọng cảm ơn!

Hà Nội, 2019
Tác giả luận án

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC BẢNG, BIỂU ĐỒ	vii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do lựa chọn đề tài.....	1
2. Tổng quan nghiên cứu.....	2
3. Mục tiêu nghiên cứu.....	11
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	11
5. Phương pháp nghiên cứu.....	11
6. Những đóng góp mới của Luận án.....	14
7. Kết cấu của luận án	14
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ THANH TRA, GIÁM SÁT TRÊN CƠ SỞ RỦI RO CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG ĐỐI VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG	15
1.1. KHÁI QUÁT VỀ HOẠT ĐỘNG THANH TRA, GIÁM SÁT CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG ĐỐI VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG	15
1.1.1. Khái niệm thanh tra, giám sát các tổ chức tín dụng.....	15
1.1.2. Khái niệm thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro của Ngân hàng Trung ương đối với các tổ chức tín dụng	17
1.1.3. Sự cần thiết thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro đối với các tổ chức tín dụng	19
1.2. HOẠT ĐỘNG THANH TRA, GIÁM SÁT TRÊN CƠ SỞ RỦI RO CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG ĐỐI VỚI TỔ CHỨC TÍN DỤNG.....	21
1.2.1. Các điều kiện căn bản để triển khai thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro của Ngân hàng Trung ương đối với các tổ chức tín dụng	21
1.2.2. Nội dung thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro.....	24
1.2.3. Phương pháp thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro	30
1.2.4. Quy trình thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro	33

1.2.5. Công cụ thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro	34
1.3. KINH NGHIỆM VỀ THANH TRA, GIÁM SÁT TRÊN CƠ SỞ RỦI RO ĐỐI VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG CỦA MỘT SỐ QUỐC GIA	42
1.3.1. Kinh nghiệm thanh tra, giám sát các tổ chức tín dụng tại Hàn Quốc	42
1.3.2. Kinh nghiệm thanh tra, giám sát các tổ chức tín dụng tại Malaysia	49
1.3.3. Kinh nghiệm thanh tra, giám sát các tổ chức tín dụng tại Mỹ	55
1.3.4. Bài học kinh nghiệm cho Việt Nam về thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro đối với các tổ chức tín dụng	62
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	67
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC THANH TRA, GIÁM SÁT TRÊN CƠ SỞ RỦI RO CỦA NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM ĐỐI VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG	68
2.1. KHÁI QUÁT VỀ HỆ THỐNG CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG VIỆT NAM VÀ HOẠT ĐỘNG THANH TRA, GIÁM SÁT CỦA NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM ĐỐI VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG	68
2.1.1. Khái quát về tổ chức và hoạt động của hệ thống các tổ chức tín dụng tại Việt Nam	68
2.1.2. Khái quát về công tác thanh tra, giám sát của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam đối với các tổ chức tín dụng	69
2.2. THỰC TRẠNG CÔNG TÁC THANH TRA, GIÁM SÁT TRÊN CƠ SỞ RỦI RO CỦA NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG	77
2.2.1. Thực trạng các điều kiện triển khai thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro	77
2.2.2. Thực trạng thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam đối với các tổ chức tín dụng	96
2.3. ĐÁNH GIÁ TỔNG QUAN VỀ CÔNG TÁC THANH TRA, GIÁM SÁT TRÊN CƠ SỞ RỦI RO CỦA NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM ĐỐI VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG	111
2.3.1. Thành tựu đạt được	111
2.3.2. Hạn chế	113
2.3.3. Nguyên nhân	116
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	126

CHƯƠNG 3. GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG ÁP DỤNG PHƯƠNG PHÁP THANH TRA, GIÁM SÁT TRÊN CƠ SỞ RỦI RO TẠI NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM	127
3.1. ĐỊNH HƯỚNG HOẠT ĐỘNG THANH TRA, GIÁM SÁT CỦA NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM ĐỐI VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG	127
3.1.1 Mục tiêu phát triển của hệ thống ngân hàng Việt Nam	127
3.1.2. Yêu cầu đối với hoạt động thanh tra, giám sát các tổ chức tín dụng	127
3.2. MỘT SỐ GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG ÁP DỤNG THANH TRA, GIÁM SÁT TRÊN CƠ SỞ RỦI RO TẠI NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM.....	129
3.2.1. Hoàn thiện cơ cấu, tổ chức hệ thống thanh tra, giám sát ngân hàng.....	129
3.2.2. Tăng cường phối hợp và chia sẻ thông tin về thanh tra, giám sát các tổ chức tín dụng.....	133
3.2.3. Hoàn thiện khuôn khổ pháp lý phục vụ cho hoạt động thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro	134
3.2.4. Nâng cao năng lực, trình độ của đội ngũ cán bộ thanh tra, giám sát ngân hàng.....	137
3.2.5. Hiện đại hóa hạ tầng công nghệ hỗ trợ thanh tra, giám sát ngân hàng	141
3.2.6. Khắc phục những hạn chế trong thực tiễn khi triển khai phương pháp thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro.....	142
3.2.7. Đánh giá mức độ tuân thủ các nguyên tắc thanh tra, giám sát ngân hàng hiệu quả của Ủy ban Basel.....	143
3.3. KIẾN NGHỊ VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG, CHÍNH PHỦ VÀ CÁC CƠ QUAN HỮU QUAN.....	143
3.3.1. Đối với các tổ chức tín dụng	143
3.3.2. Đối với Chính phủ và các cơ quan hữu quan	147
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3.....	149
KẾT LUẬN.....	150
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN CỦA TÁC GIẢ ĐƯỢC CÔNG BỐ.....	1
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	2

PHỤ LỤC

PHỤ LỤC 1: PHƯƠNG PHÁP KHẢO SÁT

PHỤ LỤC 2: MA TRẬN RỦI RO

PHỤ LỤC 3: NỘI DUNG THANH TRA TỪ NĂM 2009 ĐẾN NĂM 2018

PHỤ LỤC 4: NGUỒN THÔNG TIN, NỘI DUNG GIÁM SÁT, CÔNG CỤ GIÁM SÁT TỪ NĂM 2009 ĐẾN NĂM 2018

PHỤ LỤC 5: CÁC VĂN BẢN LIÊN QUAN ĐẾN HOẠT ĐỘNG THANH TRA, GIÁM SÁT NGÂN HÀNG TỪ NĂM 2009-2018

PHỤ LỤC 6: BẢNG TÓM LƯỢC CÁC QUY ĐỊNH VỀ THANH TRA, GIÁM SÁT ĐÃ VÀ DỰ KIẾN BAN HÀNH

PHỤ LỤC 7: ĐÁNH GIÁ CÁC KHOẢNG CÁCH DỮ LIỆU THỰC HIỆN THANH TRA, GIÁM SÁT TRÊN CƠ SỞ RỦI RO (RBS)

PHỤ LỤC 8: QUY TRÌNH THANH TRA, GIÁM SÁT RỦI RO

DANH MỤC BẢNG, BIỂU ĐỒ

Bảng 1.1: Phân biệt phương pháp thanh tra, giám sát tuân thủ với phương pháp thanh tra, giám sát trên cơ sở rủi ro.....	24
Bảng 2.1: Thống kê số lượng cán bộ và số lượt đào tạo, bồi dưỡng cán bộ thanh tra, giám sát ngân hàng từ năm 2009 đến năm 2018	72
Bảng 2.2: Tổng số cuộc thanh tra, kết luận thanh tra, kiến nghị, xử phạt vi phạm hành chính qua công tác thanh tra từ năm 2009 đến năm 2018.....	74
Bảng 2.3: Thống kê số lượng văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến hoạt động thanh tra, giám sát ngân hàng từ năm 2009 đến năm 2018.....	77
Biểu đồ 2.1: Đánh giá về khuôn khổ pháp lý của hoạt động thanh tra, giám sát từ năm 2010 đến nay	78
Biểu đồ 2.2: Đánh giá về chất lượng văn bản đã ban hành của hoạt động thanh tra, giám sát từ năm 2010 đến nay.....	80
Biểu đồ 2.3: Đánh giá về sự thống nhất trong chỉ đạo về công tác thanh tra, giám sát từ trung ương đến địa phương.....	81
Biểu đồ 2.4: Đánh giá về cơ chế phân cấp, phân quyền trong nội bộ CQTTGSNH	82
Biểu đồ 2.5: Đánh giá về cơ chế phân cấp, phân quyền giữa CQTTGSNH với NHNN Chi nhánh.....	82
Biểu đồ 2.6: Đánh giá về tính kịp thời của cơ chế phối hợp, chia sẻ thông tin trong nội bộ CQTTGSNH	83
Biểu đồ 2.7: Đánh giá về tính hiệu quả của cơ chế phối hợp, chia sẻ thông tin trong nội bộ CQTTGSNH	83
Biểu đồ 2.8: Đánh giá về tính hiệu quả của cơ chế phối hợp, chia sẻ thông tin giữa CQTTGSNH với NHNN Chi nhánh	84
Biểu đồ 2.9: Đánh giá về tính kịp thời của cơ chế phối hợp, chia sẻ thông tin giữa CQTTGSNH với NHNN Chi nhánh	84
Biểu đồ 2.10: Các chương trình đào tạo ngắn hạn trong thời gian gần đây nhất.....	86
Biểu đồ 2.11: Ngoại ngữ được sử dụng phổ biến đối với cán bộ thanh tra, giám sát ngân hàng	87
Biểu đồ 2.12: Đánh giá về mức độ thành thạo các ngoại ngữ của cán bộ của thanh tra, giám sát ngân hàng.....	87
Biểu đồ 2.13: Đánh giá về mức độ hiểu biết của các sản phẩm dịch vụ ngân hàng.....	88

Biểu đồ 2.14: Các nguồn thông tin phục vụ công tác thanh tra, giám sát.....	90
Biểu đồ 2.15: Đánh giá về chất lượng thông tin, dữ liệu phục vụ cho công tác thanh tra, giám sát	91
Biểu đồ 2.16: Đánh giá về hạ tầng công nghệ, hệ thống tự động tổng hợp báo cáo, số liệu	91
Biểu đồ 2.17: Ứng dụng các phần mềm hỗ trợ cho công tác chuyên môn của cán bộ thanh tra, giám sát ngân hàng.....	92
Biểu đồ 2.18: Sử dụng hệ thống tự động tổng hợp báo cáo, số liệu	92
Biểu đồ 2.19: Các tiêu chí đánh giá một hệ thống quản trị rủi ro	94
Biểu đồ 2.20: Đánh giá về công tác quản trị rủi ro của tổ chức tín dụng Việt Nam hiện nay	94
Biểu đồ 2.21: Mức độ áp dụng phương pháp thanh tra trên cơ sở rủi ro.....	97
Biểu đồ 2.22: Các phương pháp thanh tra trên cơ sở rủi ro đang được sử dụng	97
Biểu đồ 2.23: Mức độ áp dụng phương pháp giám sát trên cơ sở rủi ro.....	99
Biểu đồ 2.24: Các phương pháp giám sát đang được sử dụng.....	99
Biểu đồ 2.25: Nguyên tắc xác định nội dung thanh tra.....	101
Biểu đồ 2.26: Lĩnh vực trọng tâm, trọng điểm của các cuộc thanh tra	101
Biểu đồ 2.27: Nội dung các cuộc thanh tra thường hay tham gia.....	102
Biểu đồ 2.28: Nội dung của hoạt động giám sát vĩ mô.....	103
Biểu đồ 2.29: Nội dung phân tích, đánh giá tình hình hoạt động của các tổ chức tín dụng.....	104
Biểu đồ 2.30: Nội dung phân tích, đánh giá khả năng quản trị, điều hành của tổ chức tín dụng.....	105
Biểu đồ 2.31: Lập hồ sơ rủi ro của từng tổ chức tín dụng	106
Biểu đồ 2.32: Nội dung dự báo tình hình tài chính của tổ chức tín dụng	106
Biểu đồ 2.33: Nội dung đề xuất các hành động can thiệp.....	106
Biểu đồ 2.34: Nội dung hoạt động giám sát vĩ mô	108
Biểu đồ 2.35: Trình tự, thủ tục thanh tra, giám sát ngân hàng.....	109
Biểu đồ 2.36: Nội dung quy trình thanh tra, giám sát.....	109
Biểu đồ 2.37: Các công cụ được nghiên cứu, ứng dụng trong hoạt động giám sát	110